jaargang 26 – ten Hagen & Stam bv – oktober 1995

de Architect

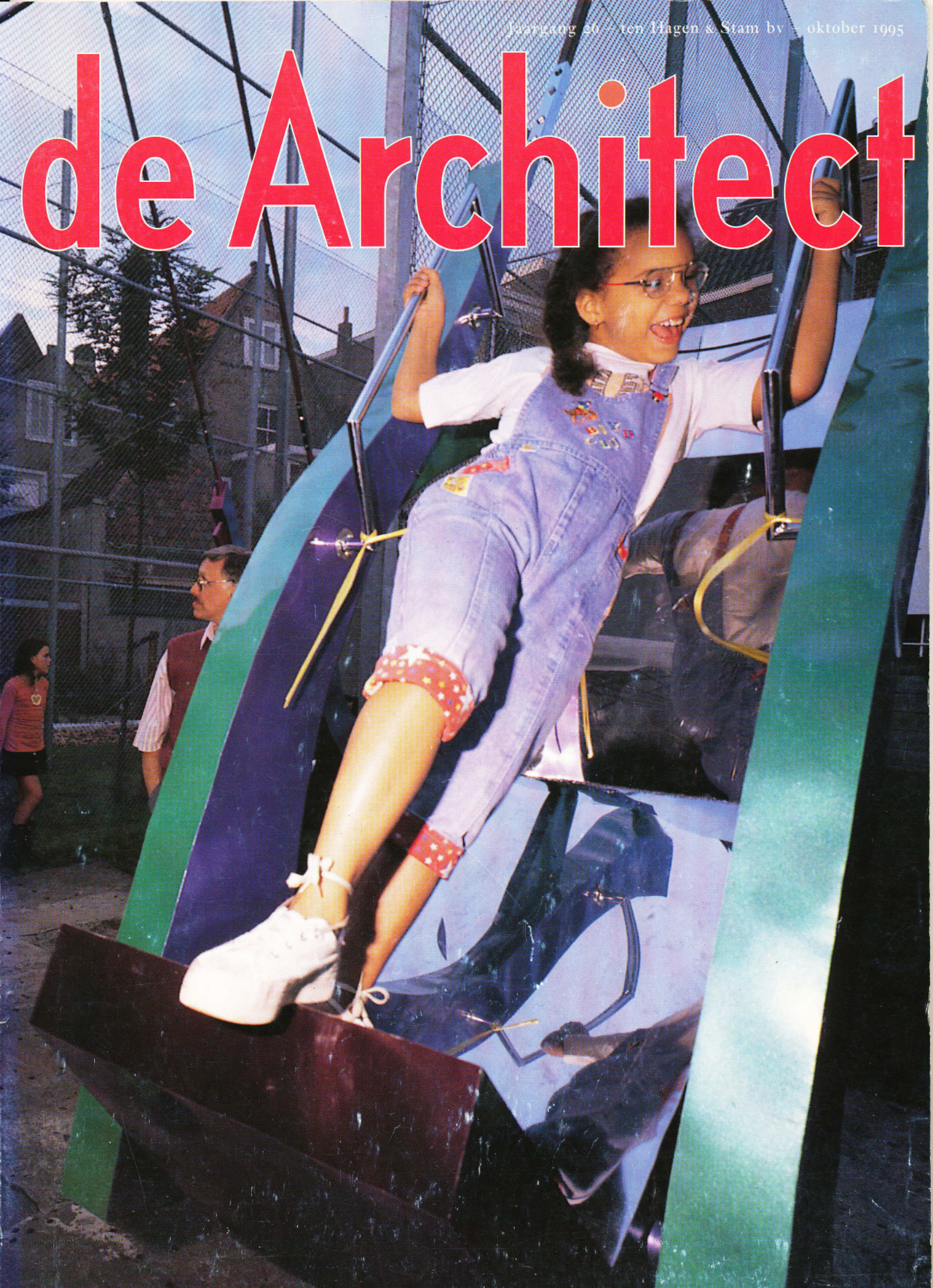

Walking in the sky

Wonen in de Kalverstraat volgens Köther en Salman

Het jonge architecten bureau Köther en Salman uit Amsterdam is op zijn best wanneer het complexe opgaven betreft, vaak op benauwde binnenstedelijke lokaties. De wijze waarop het soms bijna letterlijk het programma van eisen weet te vertalen naar een ontwerp dwingt respect af. Inmiddels hebben beide ontwerpers ervaring in de woningbouw opgedaan met het Europan-project in het Spijkerkwartier in Arnhem. Daarnaast ontwierpen ze een jaar lang de tentoonstellingsinrichting voor Galerie Arcam in Amsterdam en maakten ze meubelontwerpen en interieurs onder andere voor woningbouwvereniging de Principaal.

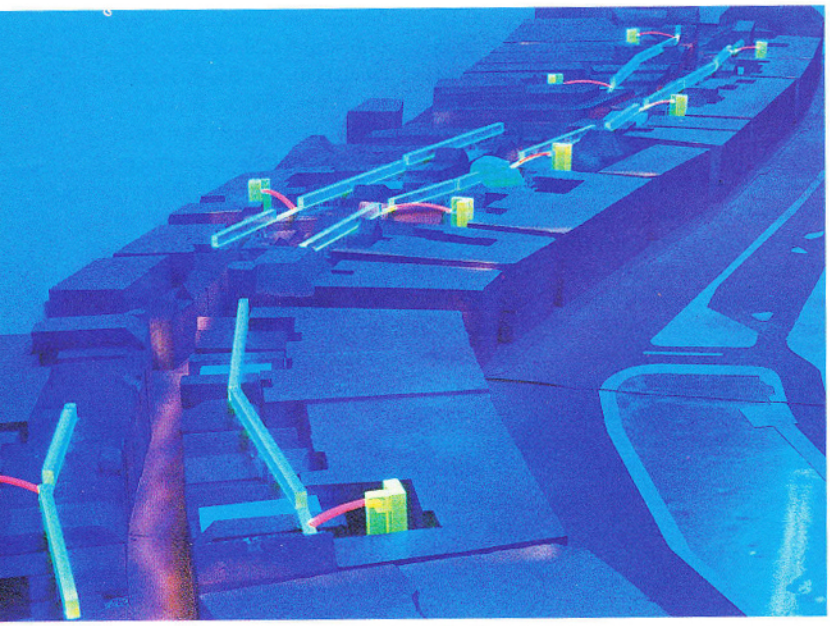

Overzicht skywalk in de Kalverstraat.

Het lijkt wel of Ton Salman en Pim Köther zich juist goed in hun element voelen op benauwde plekken in de binnenstad. Waren ze in de Arcamgalerie keer op keer in staat om op inventieve wijze slechts op een paar vierkante meter een tentoonstellingsprogramma onder te brengen, in de zeer dicht bebouwde Amsterdamse binnenstad ontwikkelden ze enkele plannen, die volledig nieuwe perspectieven boden. Voor het woningbouwplan Westerpark (zie *de Architect*, nr.5, 1995, pag.40) creëerden ze een tweede maaiveld waardoor luxueuze dakwoningen aan het bestaande bouwblok toegevoegd konden worden en voor de Kalverstraat ontwikkelden ze een uitermate creatief plan, waarbij de infrastructuur op de daken is gelegd.

In 1993 werden Köther en Salman naast nog enkele andere bureaus door de gemeente Amsterdam benaderd met de vraag de ontsluitingsmogelijkheden van woningen aan de Kalverstraat in Amsterdam te onderzoeken. De enorme leegstand met het daarbij horende verval begint zo langzamerhand desastreuze gevolgen te krijgen voor het klimaat in de binnenstad op economisch en sociaal niveau. Om deze ontwikkelingen tegen te gaan is het noodzakelijk deze woningen weer leefbaar te maken. Gezien de enorme behoefte aan duurdere binnenstedelijke woningen hebben deze lokaties ook zeker potenties. Het grootste probleem is echter de toegang van de wonin-

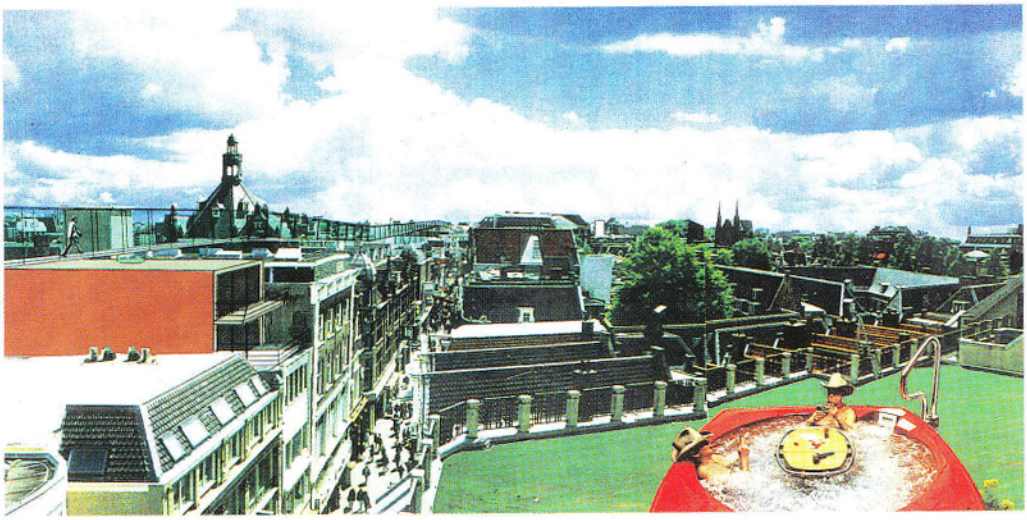

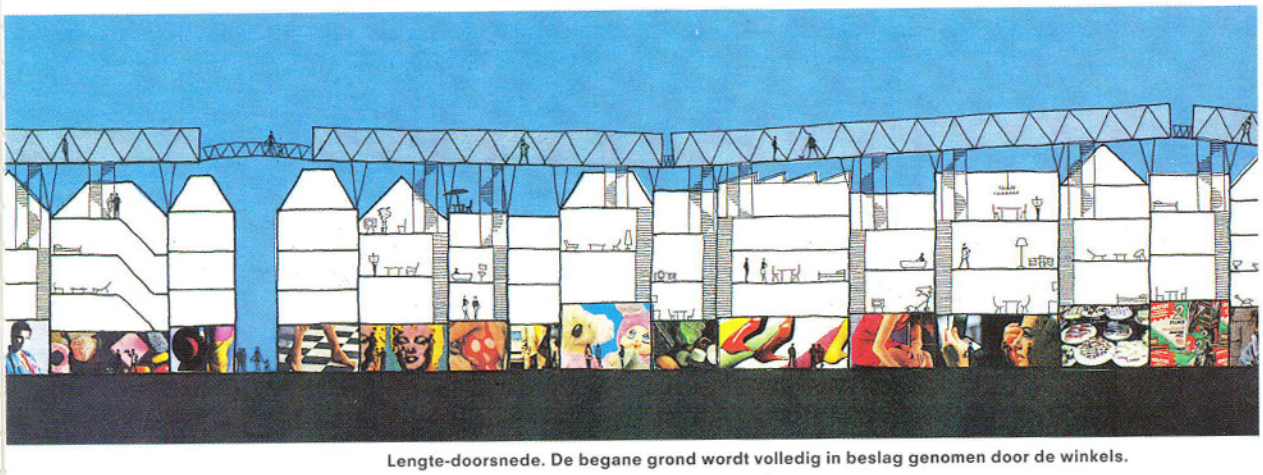

Lengte-doorsnede. De begane grond wordt volledig in beslag genomen door de winkels.

gen. Het begane grond niveau biedt hiertoe weinig mogelijkheden vanwege de enorme winkelpuien, die voor de winkeleigenaars van onbetwistbaar commercieel belang zijn. Ook de achterzijde biedt nauwelijks mogelijkheden vanwege de rommelige bebouwing, vaak met verspringende gevels. Op labyrintische ontsluitingsstructuren met alle risico's vandien zit in feite niemand te wachten. De Skywalk, die Köther en Salman voor de Kalverstraat ontwikkelden wil hiervoor een oplossing bieden.

Deze Skywalk bestaat uit een glazen luchtbrug die van binnenuit door middel van trappen direct wordt aangesloten op de trappehuizen van de verschillende panden. De Skywalk kan vanaf het maaiveld bereikt worden vanuit de stegen via een lift en een trap en een voor iedere opgang herkenbare brug. Behalve dat het plan een nieuwe wijze van ontsluiten introduceert, genereert ze ook diverse gebruiksmogelijkheden van leegstaande ruimtes en kan het ook een toeristische attractie worden. Immers, een blik over de daken van Amsterdam is altijd fascinerend. Door de trappehuizen in de stegen te situeren zullen ook de stegen worden opgewaardeerd. Of de Kalverstraat zelf bij avond en nacht en op zondag een plezieriger aanblik zal bieden, zal voornamelijk ook afhangen of winkeliers bereid zijn rolluiken te verwijderen.

Bijzonder aan dit plan van Köther en Salman is dat ze met een onconventioneel en helder gebaar in staat zijn een vastgelopen manier van denken over dit soort complexe situaties te doorbreken. Of het plan, dat een haast visionair karakter heeft, ook zo zal worden uitgevoerd, is misschien nog niet eens zo belangrijk, hoewel het me een fantastische oplossing lijkt. Belangrijker misschien is nog wel dat een geheel nieuwe oplossing voor het gestelde probleem geboden wordt, waardoor totaal nieuwe mogelijkheden ontstaan. Op dit moment worden door de gemeente Amsterdam in samenwerking met Woningbouwvereniging Het Oosten de mogelijkheden onderzocht.

LIESBETH MELIS

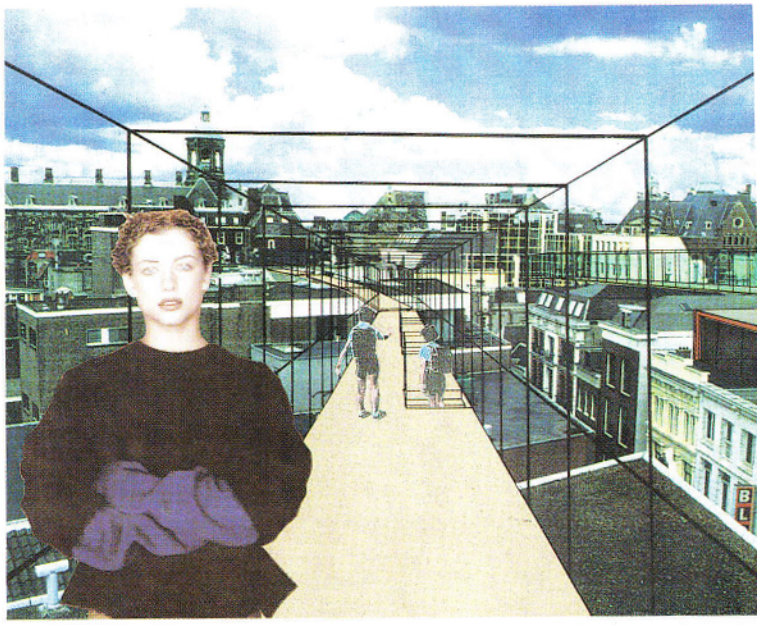

Perspectief richting Spui. De Skywalk biedt goede mogelijkheden tot een programmatische intensivering van het daklandschap.

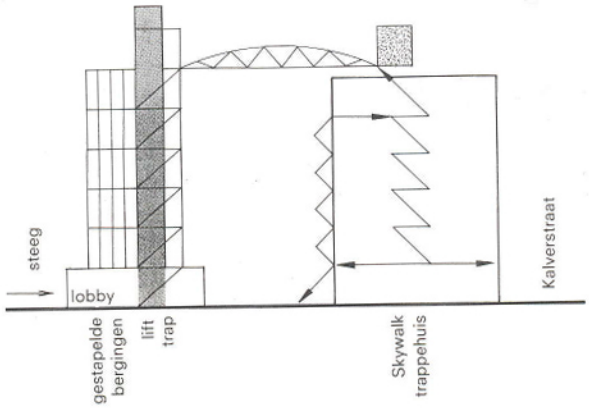

Schema van het ontsluitingssysteem en de voorzieningen. De toegang vindt plaats vanuit de steeg. De afstand tussen lift en de Skywalk wordt overbrugd door een voor iedere opgang karakteristieke brug. Afhankelijk van de situatie kunnen de woningen altijd van twee vluchtwegen worden voorzien.